

T.C.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ

Grup Başkanlığı

Tarih : 29 Temmuz 2025
Sayı : 12990

32141

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı Murat KURUM tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 28.07.2025

Evrin RIZVANOĞLU
İstanbul Milletvekili

İstanbul'un kuzeyinde, Karadeniz kıyısında yer alan Çatalca bölgesinde, tamamı orman vasfındaki 99,08 hektarlık bir alanda yürütülmesi planlanan bir kum ocağı kapasite artışı projesine, nihai ÇED raporu doğrultusunda Bakanlığınız tarafından "ÇED olumlu" kararı verilmiştir. Nihai ÇED raporuna göre, bu alanda yaklaşık 41.751 meşe ve gürgen ağacının kesileceği hesaplanmıştır. Bu alan yalnızca orman değil, aynı zamanda İstanbul'un iklimsel denge kapasitesi açısından hayati önem taşıyan karbon yutak alanlarından biridir. Bu projeye birlikte İstanbul'un kalan son doğal orman parçalarından biri daha parçalanacak, su kaynakları baskı altına alınacak ve yutak alan kaybı nedeniyle sera gazı salımı artacaktır.

Proje sahası, Türkiye genelinde belirlenen su havzaları içerisinde yer almakta olup, Marmara Havzası içinde kalmaktadır. İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi (İSKİ) tarafından verilen resmi görüşte, bu alanın kısmen Terkos Barajı'nın uzun (2000–5000 m) ve çok uzun (5000 m–havza sınırı) mesafeli koruma alanlarında yer aldığı, ayrıca Ayazma Deresi, Sınır Deresi ve bunlara bağlı çok sayıda vadi tabanının bu sahadan geçtiği belirtilmiştir. İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi (İSKİ) açıkça şu uyarıda bulunmaktadır:

“Söz konusu alanlar 23.01.2011 tarihli İSKİ İçme Suyu Havzaları Yönetmelik Esaslarına göre; Çed talep alanı; kısmen Terkos Barajı uzun (2000 m. 5000 m.) mesafeli koruma alanında, kısmen Terkos Barajı uzun (5000 m.H.Sınırı) mesafeli koruma alanında kalmakta olup, imar planı sahası dışında bulunmaktadır. Ayrıca Söz konusu çed talep alanı içerisinde Ayazma Deresi, Sınır Deresi ve bu derelere bağlanan çok sayıda vadi tabanı geçmektedir. Söz konusu ruhsat alanı; kısmen Terkos Barajı uzun (2000 m. 5000 m.) mesafeli koruma alanında, kısmen Terkos Barajı uzun (5000 m.H.Sınırı) mesafeli koruma alanında, kısmen de yüzeysel su kaynaklarımızın su toplama havzaları dışında kalmakta olup, imar planı sahası dışında bulunmaktadır. Ayazma Deresi, Sınır Deresi ve talep sahası içerisinde bulunan çok sayıda vadi tabanları Terkos havzaları kapsamında içmesuyu temin edilen ve baraja su taşıyan çok önemli fonksiyona sahip derelerdir. Havza içinde yapılacak madencilik faaliyeti söz konusu dereler açısından risk oluşturmaktadır.”

İstanbul'un toplam baraj doluluk oranı 25 Temmuz 2025 itibarıyla yalnızca %55,78'dir. Yaz aylarında bu oranın hızla düşeceği ve milyonlarca insanı etkileyecek bir su kıtlığı yaşanabileceği, İSKİ ve uzmanlarca defalarca dile getirilmiştir. Terkos Gölü gibi stratejik kaynakları besleyen havza alanlarında madencilik faaliyetine izin verilmesi, yalnızca doğa talanı değil, aynı zamanda kamu sağlığı ve kent güvenliği açısından da ciddi bir risktir.

Üstelik bu karar, Türkiye'nin taraf olduğu iklim krizine karşı ormanların korunması yönündeki uluslararası yükümlülükler ve Anayasa'nın çevreyi koruma görevini devlete yükleyen hükümleriyle de çelişmektedir.

Bu bağlamda;

1. İSKİ Genel Müdürlüğü tarafından yapılan açık uyarıya rağmen, Terkos Barajı'nın uzun mesafeli koruma alanı içinde kalan ve içme suyu taşıyan dereleri barındıran bu projeye neden "ÇED olumlu" kararı verilmiştir? Bu karar kamu yararı ve halk sağlığı yönünden nasıl açıklanmaktadır?
2. İSKİ'nin açıkça "risk oluşturur" dediği Ayazma Deresi, Sınır Deresi ve bağlı vadilerin geçtiği proje sahasında, yeraltı ve yüzeysel suların kirlenme, yön değiştirme veya kuruma riskine karşı Bakanlığınızca hangi bilimsel inceleme ve denetim süreçleri yürütülmüştür?
3. Nihai ÇED raporuna göre yaklaşık 41.751 ağacın kesileceği hesaplanmıştır. Bu durum, Anayasa'nın 169. maddesinde açıkça belirtilen "Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemez" hükmüyle nasıl bağdaştırılmaktadır?
4. ÇED alanı hem orman arazisi, hem de imar planı dışında kalan bir alandır. Bu durum Orman Kanunu, Su Kanunu, İSKİ Yönetmeliği ve İmar Kanunu açısından hangi gerekçelerle uygun görülmüştür?
5. Söz konusu proje sahası, İstanbul'un Marmara Havzası içindeki en hassas bölgelerden biri olmasına rağmen, neden kümülatif etki analizi yapılmamıştır?
6. Proje dosyasında, kesilecek ağaçların "döner sermaye bedeli" karşılığında kesileceği ve gerekirse taşınacağı belirtilmiştir. Ormanların ekonomik karşılığı ödenince doğa tahribatı meşru sayılmakta mıdır? Bu anlayış, Anayasa'nın 56. maddesinde güvence altına alınan sağlıklı çevrede yaşama hakkı ile nasıl bağdaştırılmaktadır?
7. İstanbul'un yaklaşık üçte birine içme suyu sağlayan Terkos Gölü, zaten Kanal İstanbul ve diğer altyapı projeleri nedeniyle kuruma ve tuzlanma riskiyle karşı karşıyadır. Bakanlığınız bu riskleri önleme, izleme veya azaltma yönünde herhangi bir havza temelli planlama çalışması yürütmekte midir?
8. ÇED olumlu kararının verildiği bu proje, iklim değişikliğiyle mücadele, su güvenliği, korunan alanların bütünlüğü, biyolojik çeşitlilik ve halk sağlığı politikalarınız ile örtüşmekte midir? Bu projeye onay verilirken Bakanlığınız hangi strateji belgelerini esas almıştır?